

Stalken

Stalken mag niet en ik had me er ook nog nooit aan bezondigd. Maar op een middag, dwalend door een tentoonstelling van een gevierde schilder in het Van Goghmuseum gleed ik bijna als vanzelf af naar een inbreuk van andermans privacy.

Ik stond samen met vriend D. een groot doek te bekijken, toen hij mij tersluiks wees op een jonge vrouw, een paar meter verderop.

‘Kijk eens naar de houding van die vrouw daar. Kun je daar niet stiekem een foto van nemen?’

Zij was slank en droeg een zwarte kokerrok tot halverwege haar kuiten met daaronder een paar hoge schoenen. Ze had donker, kort gekapt haar.

Met de brochure van de tentoonstelling in haar hand stond zij ontspannen naar een van de schilderijen te kijken. Doordat zij haar ene been iets van zich af had geschoven stond zij een beetje scheef en vanaf haar middel helde haar bovenlichaam naar de tegenovergestelde kant. Door haar hals weer iets terug te buigen bracht zij de pose in balans. Zij nam de beelden met bijna religieuze aandacht in zich op en haar houding wisselde per schilderij. Het leek alsof ze deel uitmaakte van de vertoonde kunst en de schilderijen mooier werden door de intensiteit en tegelijkertijd de ontspannen rust waarmee zij er naar keek. Haar bewegingen, maar vooral de gestolde plasticiteit van haar houdingen waren elegant, simpel en ingetogen, zonder dat zij vervielen tot ingestudeerde standjes van een model. Ik klikte een aantal foto's van haar en ik was er vrijwel zeker van dat zij er niets van merkte.

Zoals wel vaker merkte ik dat mijn wat doorgeslagen fixatie tot kortstondige idealisering leidde. Nu ik eenmaal had besloten haar mooi te vinden, moest alles wat ik van haar zag bewonderenswaardig zijn en leken al haar poses subliem. Het was dan ook geen verrassing dat de foto's een beetje tegenvielen toen ik ze later bekeek.

Toen we het museum verlieten zag ik haar opeens vóór ons op de trap naar de uitgang lopen. Ik overwoog om haar aan te spreken, aarzelde eerst, maar besloot het toch te doen.

‘Ik moet je iets bekennen,’ zei ik toen ik op de trap naast haar was gekomen. Zij keek me verbaasd aan.

‘Ik heb stiekem foto's van je genomen bij de tentoonstelling.’

Ze zette grote ogen op.

‘Wat leuk! Maar... waarom, hoezo?’

Opgelucht door haar reactie vertelde ik geheel naar waarheid dat ik getroffen was door de intense manier waarmee zij naar de schilderijen had staan kijken.

Ze lachte en zei dat ze die foto's dan ook wel zou willen zien. Ze vond ze erg leuk en toonde zich geveid.

'Zal ik ze je opsturen?'

Zonder te aarzelen gaf ze mij haar e-mailadres. Nadat zij de foto's had ontvangen stuurde zij een mailtje terug. Ze was opgetogen en dankte me warm.

Toeval bestaat niet, maar een maand later, toen ik over het Piazza della Signorina slenterde, in het hart van Florence, in afwachting van het gereserveerde tijdstip waarop ik het Uffizi museum kon binnengaan, werd ik getroffen door de gestalte van een man, een dertiger, die rustig in de slagschaduw van Michelangelo's David de tijd nam om de beelden en gebouwen om hem heen te bekijken.

Hij had, waarschijnlijk onbedoeld, de contrapost-houding van de marmeren David overgenomen: met een naar voren gestoken linkerbeen en zijn bovenlichaam en hoofd iets gekanteld. Hij was de mannelijke versie van de sculpturale vrouw in het Van Goghmuseum. Maar waar de donkere kleding van de kokerrokvrouw haar een sterk gestileerde, expressieve vorm gaf, was de pose van de jongeman vooral een hommage aan de fysieke schoonheid. Alles was rond, soepel en stoer aan hem, zijn gladgeschoren hoofd, zijn geweldige schouders en borst, zijn pronte achterwerk en zijn gespierde dijen en kuiten. Bovendien waren zijn strakke T-shirt, korte broek en linnen schoenen zalmkleurig, een onvermijdelijke uitlokking om hem naakt voor de geest te halen. Hij weerspiegelde de blote David.

Langdurig observeerde hij in die houding, met zijn rechterhand aan zijn kin, de beelden. Dan liep hij even verder en nam hij dezelfde pose aan of stelde hij die iets bij om bepaalde details beter te kunnen zien. Het leek alsof hij de beelden van de grote Toscaanse meesters tot leven wilde roepen. Ik was begeistert door deze voorstelling en het verbaasde me eigenlijk dat geen van al die andere, honderden bezoekers het tafereel schenen op te merken.

Voor de tweede keer in een maand gaf ik toe aan de verleiding om foto's te maken van een niets vermoedende onbekende. De kans om betrappt te worden als voyeur was niet zo groot op dit druk bezochte plein, waar vrijwel iedereen met iPhones in de weer was.

Terwijl ik foto's van hem nam, overwoog ik om hem, net als de Van Gogh-dame, aan te spreken. Ik kon niet te lang aarzelen, want ondanks zijn trage tempo, naderde hij toch het einde van de Piazzale degli Uffizi en de kans was groot dat hij daar de hoek zou omslaan om voor eeuwig uit mijn gezichtsveld te verdwijnen. Dat hij boos zou worden als ik hem zou vertellen wat ik gedaan had leek me niet zo waarschijnlijk; ik verwachtte dat hij zich eerder gestreeld zou

voelen als ik hem, net als de Van Gogh-dame, met gepaste bescheidenheid zou benaderen.

‘May I ask you something?’ vroeg ik hem uiteindelijk. Ik was naast hem gekomen en keek hem aan. Hij reageerde verrast; blijkbaar had hij niet in de gaten gehad dat ik hem had gevolgd en gefotografeerd.

‘Well, eh... that’s ok...’ zei hij aarzelend.

‘Are you English?’

‘I’m Dutch’

Ik was niet bedacht op dit antwoord en ik merkte dat er ogenblikkelijk iets veranderde in de spanning tussen ons. Immers, communiceren in een vreemde taal fungeert soms als een soort stootkussen, een instant-excuus voor een ongelukkige of een te directe formulering. Maar nu we beiden Nederlanders bleken te zijn viel die bescherming weg.

‘Dat maakt het een stuk makkelijker,’ zei ik, in frontale tegenspraak met wat ik dacht. ‘Ik zag je al een tijdje op het plein naar de beelden kijken en soms leek het alsof je er zelf een was. Vooral als je stilstond nam je net zo’n houding aan als David.’ Ik wees in de richting van diens beeld. ‘Ik was bezig daar wat foto’s van te maken en ik kon de verleiding niet weerstaan om er ook een paar van jou te nemen.’

Hij glimlachte verlegen en ongemakkelijk. Vervolgens keek hij even om zich heen alsof hij verwachtte dat er nog meer mensen waren die hem stonden te bespieden.

‘Ik schaam me een beetje dat ik dat gedaan heb,’ vervolgde ik. ‘Misschien wil je die foto’s zien. Als je wil zal ik ze verwijderen...’

Hij had zijn armen voor zich gevouwen en trok zijn schouders op.

‘Nou ja, laat maar eens zien dan.’

Ik hield het scherm voor hem omhoog en bij de eerste foto’s moest hij grinniken. Maar bij een van opzij genomen foto, waarop zijn linkerhand in zijn rechter elleboog lag en zijn rechter onderarm naar boven stak met zijn vingers onder zijn kin, toonde hij zich toch enigszins verrast. Hij knikte voorzichtig en zei:

‘Hm, ja, ik begrijp wel wat je bedoelt.’

Ik haalde opgelucht adem en ik bedacht koortsachtig wat mij nu te doen stond.

‘Kan ik je iets aanbieden, iets te drinken of zo?’ en ik wees naar het dichtst bij zijnde terras. Opnieuw zag ik dat hij aarzelde.

‘Misschien wil je dat ik ze je toestuur? Dan kan ik dat op dat terras doen...’

‘Ok,’ zei hij, weinig enthousiast.

We gingen zitten en ik bestelde twee koffie.

‘Ik ben Rob, trouwens,’ en ik stak hem mijn hand toe.

‘Paul,’ zei hij.

Hij liet zich overhalen iets over zichzelf te vertellen. Hij werkte bij een consultancy voor stadsplanning in Rotterdam en maakte met een paar collega’s een uitje van drie dagen naar Florence. Hij was al in het Uffizi geweest, maar had besloten terug te gaan naar het plein om de beelden nogmaals te bekijken, want hij overwoog er een paar te gaan natekenen.

‘Natekenen?’ Onze conversatie werd prompt een stuk makkelijker.

‘Ja, maar ik heb mijn schetsboek in mijn hotelkamer laten liggen; dat had ik mee moeten nemen.’

‘In welk hotel zit je?’

‘Hotel Annalena.’

‘In de Via Romana?’ vroeg ik verbaasd. ‘Daar heb ik jaren geleden ook gelogeerd! Prachtig hotel, erg oud, volgens mij. Heb je een kamer met een balkon?’

‘Ja.’

Mijn hart klopte in mijn keel. De voor de hand liggende vervolgstap was om met hem naar zijn hotel te gaan en zijn tekeningen te bekijken, maar ik durfde het initiatief niet te nemen.

‘Ik was er in de jaren tachtig, mijn eerste bezoek aan Florence,’ zei ik om tijd te winnen. ‘Ik herinner me vooral het ontbijt op het balkon, tussen de klimop en de druiven.’

‘Die klimop is verdwenen. Ik denk dat het hotel verbouwd is.’

Ik trok de stoute schoenen aan.

‘Ik zou die kamer graag nog eens willen zien. Was je van plan nu terug te gaan naar je hotel? Misschien kan ik meelopen om het weer van binnen te kunnen bekijken. En misschien ook de tekeningen die je hebt gemaakt...’

‘Ok,’ zei Paul, maar ik bleef het beklemmende gevoel houden dat hij met tegenzin instemde.

We stapten op en wandelden naar de Via Romana. Onderweg vroeg ik hoe lang hij al tekende en wat zijn favoriete onderwerpen waren. Mijn belangstelling voor zijn tekeningen begon hem wat af te schrikken en hij suste mijn verwachtingen: ‘Het stelt niet zoveel voor, het is maar een hobby.’

Hotel Annalena was van de buitenkant nauwelijks anders dan ik mij herinnerde. Het interieur daarentegen had een ingrijpende verbetering ondergaan.

Vergeleken met de nogal vervallen staat waarin het verkeerde toen ik er destijds logeerde was Pauls kamer fris geschilderd en goed gemeubileerd. Het balkon gaf uitzicht op een weelderige tuin.

Paul raapte snel wat rondslingerende kleren bij elkaar en sloeg zijn bed dicht. Vanaf het moment dat ik hem voor het eerst op het plein had gezien had ik mij tot hem aangetrokken gevoeld en nu ik hem had aangesproken en hem van

dichtbij kon observeren werd dat gevoel alleen maar sterker. Zijn stem was prettig en bescheiden en zijn hele houding drukte een lichte onzekerheid uit. In de intimiteit van zijn kamer veranderde opnieuw de spanning tussen ons. Het reddend op orde brengen van zijn bed en het wegwerken van de kleding had iets vertederends. Ik raakte niet uitgekeken op het fraaie sculptuur van zijn lichaam dat vrijelijk door de kamer bewoog.

Ik ging op een stoel naast het bed zitten. Paul pakte een map met tekeningen van zijn bureau. Hij opende de map en haalde er enkele tekeningen uit die hij op het beddensprei legde. Ik pakte er een op. Het was van een ornament in een antieke muur waarin ook enkele gehelmde mannenfiguren waren verwerkt. Op een ander vel had hij die figuur uitvergroot.

‘Ik begrijp nu waarom je zo lang naar die beelden op het plein bij het Uffizi stond te kijken.’

Toen ik de kleine stapel verder bekeek trof ik een naakttekening van een Griekse of Romeinse man.

‘Tja...’ zei ik en ik keek hem aan. Hij glimlachte een beetje verlegen.

‘Tja...’ zei hij op zijn beurt.

‘Ik vind ze heel mooi. Mag ik er foto’s van nemen?’

‘Ja, hoor. Ga je gang.’

Paul legde de tekening op een lege plek op zijn bed en ik maakte een paar foto’s. Ik pikte nog enkele tekeningen uit de stapel waar ik foto’s van maakte. Ondertussen vroeg ik mij af wat mij verder te doen stond. Er spookten een paar scenario’s door mijn hoofd. Mijn interesse in zijn fraaie lichaam begon lichtelijk obsessief te worden. Wat te doen? Waar ging dit heen? Hij was mooi, maar moeilijk te peilen en het leek onwaarschijnlijk dat hij van zijn kant enige belangstelling voor mij koesterde.

‘Werk je ook wel eens met een model?’

‘Wel eens geprobeerd,’ zei hij. ‘Het is erg moeilijk. Ik heb wel zelf een paar keer model gestaan,’ voegde hij er ongevraagd aan toe. Het duizelde me een beetje. De gedachte aan deze man, zo goed als naakt, poserend voor tekenaars, was verwarrend en opwindend.

‘Zou ik hier nog een paar foto’s van jou mogen nemen?’

Opnieuw een aarzelende glimlach. Hij trok zijn schouders op en zei dat hij dat goed vond.

‘Waar wil je me hebben?’

‘Gewoon, midden in de kamer, als er maar voldoende licht van buiten op je valt.’

‘Hoe ga ik staan?’

‘Ik wil graag je profiel.’

Hij draaide zich een kwartslag en ik klikte een paar keer.

‘Wil je je nu nog een kwartslag draaien?’

Ik nam een paar foto’s van zijn achterkant.

‘Zou je misschien je hemd willen uittrekken?’

Ik probeerde dit verzoek zo terloops mogelijk te laten klinken, maar mijn stem trilde. Tot mijn opluchting trok hij zijn hemd over zijn hoofd en ik zag zijn blote rug die de schoonheid van Leonardo’s David evenaarde.

‘Nu opnieuw je profiel, ok?’

Hij draaide zich weer om. Ik vroeg of hij dezelfde houding wilde aannemen als eerder die middag, met zijn rechterhand onder zijn kin, in de perfecte contraposthouding. Ik wilde nu van dichterbij en vanuit een lager standpunt een opname maken, dus zakte ik door mijn knie.

Ik kwam nu zo dicht bij hem dat ik er door werd bedwelmd. Het idee dat ik hem zou kunnen laten doen wat ik wilde, dat ik hem zo zou kunnen aanraken...

‘No touch! Do not touch the sculpture!’ schreeuwde een opgewonden suppoost van het Uffizi met zwaar Italiaans accent mij uit mijn dagdroom, terwijl ik bijna mijn hand over de koude, maar volmaakte marmeren dijen van een Romeinse worstelaar liet glijden.

@ Karel de Roy
Februari 2024